

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Petra Melichera, v právnej veci navrhovateľa **Š. B.**, zastúpený opatrovníčkou V. B., bytom dtto proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, **o žiadosti o invalidnom dôchodku**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. mája 2009, č.k.13Sd 53/2009-44, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 13 Sd 53/2009-44 z 29. mája 2009 **p o t v r d z u j e.**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. X. z 27. januára 2009,

ktorým bol navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok vo výške 7.718 Sk podľa § 70 ods. 2 a § 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že sa odporkyňa nevysporiadala s dvoma odlišnými dátumami uplatneného nároku na invalidný dôchodok a to 13. novembra 2008 a 21. decembra 2008 a prečo nezohľadnila navrhovateľov denný vymeriavací základ 2.687 Sk s poukazom na rozhodnutie odporkyne zo 4. decembra 2008, ktorým podľa § 142 ods. 3 a § 210 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení navrhovateľ mohol zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie aj dodatočne za obdobie 21. septembra 2008 s určeným vymeriavacím základom 80.584 Sk. Krajský súd vyslovil právny názor, že odporkyňa pochybila, keď pri výpočte sumy invalidného dôchodku postupovala iba podľa § 70 ods. 2 a § 73 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a neodôvodnila postup podľa § 70 ods. 1 a § 72 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. Krajský súd ďalej uviedol, že odporkyňa nezohľadnila nesporné skutočnosti, ktoré by zakladali nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a § 72 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie, a to z dôvodu, že nesúhlasila s vysloveným právnym názorom krajského súdu. Podľa jej názoru, navrhovateľ požiadal o priznanie invalidného dôchodku žiadosťou spísanou 23. decembra 2008 a o priznanie dôchodku žiadal od 21. decembra 2008 a že navrhovateľ bol uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na účely podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., lebo podľa posudku posudkového lekára má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 100% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, pričom mu nevznikol nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, keďže nebol uznaný za invalidného od konkrétneho dátumu, ale jeho invalidita vznikla v období, kedy bol nezaopatreným dieťaťom počas štúdia na osemročnom gymnáziu v N. a podľa § 9 zákona č. 461/2003 Z.z. sa považuje za nezaopatrené dieťa. Pre priznanie invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nebolo potrebné skúmať dobu poistenia podľa § 72 zákona č. 461/2003 Z.z., nakoľko sa stal invalidným v čase keď bol nezaopatreným dieťaťom a mal na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, a suma invalidného dôchodku sa určila

navrhovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. S poukazom na skutkový a právny stav žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a rozhodnutie č. 901 221 6796 z 27. januára 2009 potvrdiť.

Navrhovateľ resp. jeho zástupca sa k odvolaniu odporkyne, ktoré mu bolo doručené dňa 29. júla 2009, nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z podkladov spisu je zrejmé, že navrhovateľ bol posudkom posudkového lekára uznaný invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 100% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, pričom posudkový lekár v posudku z 23. decembra 2008 za rozhodujúce ochorenie určil apalický syndróm podľa kapitoly VI, oddiel A, položka 9 písmeno vo výške 100% z rozsahu 80 až 100%. Dátum vzniku invalidity neurčil s ohľadom na skutočnosť, že invalidita vznikla u navrhovateľa v čase keď bol nezaopatreným dieťaťom. Posudkový lekár ďalej v posudku uviedol, že dátum vzniku invalidity nemožno datovať na deň žiadosti o dôchodkovú dávku a ani na deň zaplattenia dôchodkového poistenia.

Predmetom sporu medzi navrhovateľom a odporkyňou je, či navrhovateľovi mal byť vypočítaný invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 alebo podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Podľa § 70 ods. 1 zákona **poistenec** má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. **fyzická osoba** má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom a má

na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Nárok na invalidný dôchodok tejto fyzickej osobe vzniká najskôr odo dňa dovŕšenia 18 rokov veku.

Podľa § 71 ods. 1 zákona poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Je nepochybné, že poistenec identifikovaný podľa ust. § 15 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení má nárok na invalidný dôchodok, ak **odo dňa vzniku invalidity**, ktorý určí posudkový lekár v posudku, dosiahne požadovanú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou a zároveň získa potrebnú dobu poistenia uvedenú v § 72 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Naproti tomu každá fyzická osoba, ktorá sa stane invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, má nárok na invalidný dôchodok od dovŕšenia veku 18 rokov veku. Zákonodarca jasne rozlišuje dve možnosti vzniku nároku na invalidný dôchodok. Prvou možnosťou je vznik nároku na invalidný dôchodok u **poistenca**, ktorý je buď povinne alebo dobrovoľne dôchodkovo poistený (pričom dobrovoľne poistenou môže byť fyzická osoba najskôr od 16 roku veku) a druhou možnosťou je vznik nároku u **fyzickej osoby**, ak sa stala fyzická osoba invalidnou vo veku, keď bol nezaopatreným dieťaťom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. V oboch prípadoch je však potrebné, aby bol v lekárskom posudku určený deň vzniku invalidity. Ak ide o poistenca vždy, nakoľko to priamo vyplýva z ust. § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a v prípade fyzickej osoby, ktorá je nezaopatreným dieťaťom vtedy, ak dovŕšilo vek 16 rokov a to s ohľadom na skutočnosť, že aj toto nezaopatrené dieťa môže byť od dosiahnutia veku 16 rokov poistencom ako dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba. Zákon nevyklučuje situáciu, že by nezaopatrené deti, ktoré sú dobrovoľne dôchodkovo poistené od dovŕšeného veku 16 rokov, nemohli byť poberateľmi invalidného dôchodku podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, pričom by im patril nárok iba na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Je nepochybné a nebolo ani medzi účastníkmi konania sporné, že navrhovateľ mal možnosť na základe rozhodnutia pobočky odporkyne v Nitre č. 701-237-2008-2 zo 4. decembra 2008 dodatočne doplatiť poistné podľa § 142 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení na dôchodkové poistenie aj dodatočne za obdobie 21. septembra 2008 s určeným vymeriavacím základom 80.584 Sk. Odporkyňa sa s touto skutočnosťou v svojom rozhodnutí z 27. januára 2009 vôbec nezaoberala. Ani posudkový lekár neuviedol v posudku deň vzniku invalidity, hoci bolo zrejmé, že navrhovateľ mal po dovŕšení veku 16. rokov (21. decembra 2006) za deň 21. septembra 2008 dodatočne zaplatené poistné podľa § 142 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Odvolací súd je toho názoru, že odporkyňa bola jednak povinná pripojiť v preskúmvanej veci aj rozhodnutie pobočky Nitra zo 4. decembra 2008 a zisťovať posudkovým lekárom deň vzniku invalidity u navrhovateľa a následne rozhodnúť, či u navrhovateľa vznikol nárok na invalidný dôchodok ako poistencovi alebo ako nezaopatrenému dieťaťu.

Pre nové rozhodnutie odporkyne vo veci o dôchodkovej dávke je potrebné, aby bol určený presne deň vzniku invalidity, čo môže určiť na základe podkladov iba posudkový lekár odporkyne a následne bude odporkyňa skúmať či dodatočne zaplatené poistné navrhovateľom má vplyv na priznanie invalidného dôchodku, teda či bolo poistné zaplatené za obdobie pred vznikom invalidity alebo až po tomto dni. Následne bude potom môcť rozhodnúť o tom, či navrhovateľovi patrí invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 alebo § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a určený v sume podľa § 73 ods. 2 alebo § 73 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že preskúmvané rozhodnutia odporkyne nie je v súlade so zákonom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní úspešnému

navrhovateľovi nepriznal z dôvodu, že si žiadne neuplatnil (§ 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.) a odporkyni náhrada trov konania nepatrí.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2010

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová